

Škola

V jeden deň sa žiaci našej ZŠ zmenili na princezné, zvieratká, pirátov, či iné masky...

strana 6

Publicistika

Oplatí sa v súčasnosti vycestovať niektorému spoluobčanovi do Írska?

strana 10

Šport

Naši šachisti si splnili minuloročný cieľ - ŠK INVESTSPOL Liptovská Štiavnica je v 2. lige

strana 13

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

ČASOPIS OBCE LIPTOVSKÁ ŠTIAVNICA

toito.liptovskastiavnica.sk

ROČNÍK XV, ČÍSLO 1

MAREC 2013

NEPREDAJNÉ

Editoriál - Habemus Papam

Dušan Dírer

V súčasnom predveľkonočnom období sme boli (okrem silnej a nejako nekončiacej zimy) svedkami nie častejšej udalosti - kardináli z celého sveta volili hlavu katolíckej cirkvi. A čuduj sa svete, tento krát to bolo (na rozdiel od spomínaných mrazov) ukončené v rekordne krátkom čase. Už po piatej volbe sa začal z komína nad Sixtínskou kaplnkou valiť biely dym - znak, že pápež je zvolený.

A mnohí boli výsledkom voľby prekvapení. Nemyslím iba vek (77 rokov) a ani to, že nejde o

Európana. Z fundovaných miest možno počuť argumenty, že ...Európa žije v blahobyte, ale myšlienkami je v začarovanom kruhu... Od prvých chvíľ po zvolení pápeža Františka bol svet svedkom prichádzajúcej ľudskosti. Prišiel človek z Argentíny, ktorý svoj celý život pozeral chudobe „priamo do očí“, ktorý chodí do roboty autobusom, ktorý si sám varí, ktorý verejne vyhlásil,

že najväčším hriechom v cirkvi je márnivosť, sebachvála a karierizmus.

Preto sme všetci (cirkevníci aj „neveriaci“) zvedaví, či bude v budúcnosti cirkev trochu otvorenejšia, alebo ostane konzervatívna. Zmení sa zmysel rímskej kúrie a stane sa jej súčasťou väčšia demokratizácia (nie v zmysle zásad, ale v zmysle riadenia cirkvi)? Pohne sa napríklad ďalej prípad arcibiskupa Bezáka? Pocítia nakoniec prípadné „zlúštenie“ cirkvi priamo aj naši spoluobčania?

Myslím totiž, že ak by nemalo dôjsť k priaznivejšiemu posunu, cirkev na Slovensku by naďalej čoraz viac spoločensky strácala svoj historický bonus, aký sme mohli sledovať hlavne po roku 1989.

Cirkev tu nie je sama pre seba, je tu pre okolitý svet. Aj ja mám pocit, že prílišným zdôrazňovaním „gruntových“ zásad na úkor „priblíženia duší“ by mohlo dôjsť k asi neželanému efektu odvrátenia sa hlavne mladých ľudí od nej.

Prajem každému čitateľovi, aby (nielen počas najbližších sviatočných dní) našiel svoj „pokoj v duši.“

Zo zasadnutí OZ

Poslanci rozhodli, že sadzba dane sa zvyšovať nebude

Zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavnica sa konalo dňa 13. 12. 2012. Prítomní boli všetci poslanci.

K bodu 8: Poslanci schválili VZN č. 3/2012, ktoré určilo presný termín a čas zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky na 18. januára 2013, od 14.00 do 16.30 hod. v budove Základnej školy v Lipt. Štiavnici.

K bodu 9: Poslanci schválili VZN č. 4/2012, ktoré určuje dotáciu na prevádzku a mzdy na žiaka škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce ŠKD, a to 154,18/žiak, pre SJ 106,74/žiak. Dotácia na rok 2013 na prevádzku a mzdy na žiaka škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti cirkvi a náboženskej spoločnosti, súkromnej fyzickej a právnickej osoby je 54,90/žiak. Finančné prostriedky budú zasielané mesačne do 28. dňa v mesiaci vo výške 1/12-iny. V prípade opakovania sa toho istého žiaka vo viacerých krúžkoch, bude dotácia poukázaná len na

jedného žiaka na jeden krúžok. V prípade súbehu viacerých krúžkov na jedného žiaka rozhodne žreb.

K bodu 10: Poslanci schválili VZN č. 5/2012 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady. Poslanci OZ odhlasovali, že sadzba dane z nehnuteľnosti, za psa a za ubytovanie sa meniť nebude.

K bodu 11: Rozpočet obce Liptovská Štiavnica na roky 2013-2015 a programového rozpočtu obce na roky 2013 - 2015

Poslanci prerokovali návrh rozpočtu, s ktorým boli oboznámení prostredníctvom emailu, takže hneď pristúpili k predkladaniu svojich požiadaviek.

K rozpočtu obce:

- kreslí sa projektová dokumentácia MŠ
- nedoplatok za práce navyiac pri odkanalizovaní obce pre firmu STAVPOČ, Klin
- úspešnosť v štrukturálnych fondoch, obnova a modernizácia VO obce Lipt. Štiavnica

v nákladoch 136 884 € s 5 % spoluúčasťou - 7200 €, čo spolu predstavuje čiastku 144 084 €.

K bodu 7: Rôzne

- Potreba doriešiť napojenie kamerového systému na budovu ZŠ nasmerovaný na multifunkčné športové ihrisko vo výške 1480 €, do konca roku 2012 zaplatený kamerový systém.

- Podnet občanov obce Lipt. Štiavnica na Obvodný úrad v Ružomberku na odstránenie formaldehydu z ovzdušia, starosta bude problém riešiť.

- Žiadosť JUDr. Jána Belku - RENTAL COMPANY, s.r.o., Okružná 93/6, Liptovská Štiavnica na schválenie prevádzkového času v reštaurácii Gurmán, Drevencie 508/16, Liptovská Štiavnica s podmienkou, že na základe ods. 4) § 5 VZN č. 1/2012 o verejnom poriadku na území obce Liptovská

Pokračovanie na str. 2

Bude pokračovať výstavba ďalších rodinných domov

Pokračovanie zo str. 1

Štiavnica je právnická osoba a fyzická osoba – podnikateľ povinná v prevádzkach s povolenou prevádzkovou dobou po 22. hod. zamedziť vzniku a šíreniu hluku, ktorého sa možno vyvarovať.

Schválený prevádzkový čas reštaurácie Gurmán:

Pondelok 7:00 – 22:00 hod.

Utorok: 7:00 – 22:00 hod.

Streda: 7:00 – 22:00 hod.

Štvrtok: 7:00 – 22:00 hod.

Piatok: 7:00 – 02:00 hod.

Sobota: 7:00 – 02:00 hod.

Nedeľa: 7:00 – 02:00 hod.

- Žiadosť manželov Jána Barana a manželky Tatiany, obaja bytom Ludrová na vydanie súhlasného stanoviska pre vydanie územného a stavebného rozhodnutia pre výstavbu rodinných domov na pozemkoch na LV č. 3100 –par. CKN č. 2026/1, 2026/5 a 2026/6. LV č. 2712 – parc. CKN 2026/2,2026/3 a 2026/4

Z matriky obce

V roku 2012 sa narodili

Grochal Lukáš, Kľučiny 429/34

Kajúch Juraj, Nová 308/70

Kubala Matúš, Kľučiny 452/35

Tesárová Slávka, Na ohrady 67/31

Štollerová Adela, Na ohrady 65/29

Buc Tomáš, Kľučiny 420/15

Kôrka Martin, Pod dubami 223/8

Nagyová Zoe, Kutiny 215/4

Kačalka Filip, Nová 390/89

V roku 2011 zomreli:

Kačaljak Oskar, Nová 305/69, 79 r.

Zarevúcky Luboš, Mgr., Nová 299/61, 40 r.

Prekop Rudolf, Hlavná 18/29, 64 r.

Ondrejka Cyril, Stará 163/10, 77 r.

v k. ú. Liptovská Štiavnica. Poslanci predniesli podmienku, že stavebníci nebudú mať žiadne požiadavky na obec Lipt. Štiavnica na výstavbu inžinierskych sietí. Vlastníci sa zaviazali, že vodu, kanál, elektriku, vrátane vybudovania miestnej komunikácie pre stavby na parc. CKN č. 2026/4 a 2026/5 vybudujú na vlastné náklady a to odobratím ornice, zhutnením a vysypáním makadamu. Následne stavebníci zobrali na vedomie, že nebudú na obec Liptovskú

Štiavnicu vyvíjať tlaky na realizáciu polozenia asfaltového koberca a to až do doby, kedy obec uzná výhodu a nevýhodu tejto realizácie. Podmienky budú zkomponované do územného a stavebného povolenia.

(Ing. Hlaváč položil otázku, čo s miestnym rozhlasom a ako bude vyriešené verejné osvetlenie. Odpovedal starosta obce Dušan Lauko – starosta obce Ludrová poskytne jedno osvetlovacie teleso pre k. ú. L. Štiavnica za úhradu a platenie ročného paušálu.)

Poslanci následne žiadosť odsúhlasili.

Ďalšie zasadnutie OZ sa konalo dňa 28. 02.2013. Prítomných bolo 5 poslancov.

K bodu 7: Dodatok č. 4 k zriaďovateľskej listine ZŠ

Dodatok sa prijíma z dôvodu, že obec zaviedla ulice..

K bodu 8: Pomoc občanom v hmotnej núdzi

Bola prerokovaná žiadosť Júlie Guráňovej, bytom Lipt. Štiavnica, o jednorazový príspevok v hmotnej núdzi. Menovaná predložila doklady, že je v hmotnej núdzi.

Po diskusii o riešení takýchto žiadostí mestom Ružomberok a o finančnej možnosti obce sa hlasovalo o dvoch návrhoch:

- jednorazový

príspevok v hmotnej núdzi vo výške 100 € - 1 poslanec za, zdržali sa štyria,

- jednorazový príspevok v hmotnej núdzi vo výške 50 € - štyria poslanci za, 1 proti.

Záver: OZ súhlasí s jednorazovou sociálnou výpomocou v hmotnej núdzi vo výške 50 €.

K bodu 9: Rôzne

- Poslanci OZ odsúhlasili žiadosť Lukáša Kollárika, bytom Ružomberok, Bystrická cesta na výstavbu rodinného domu parc.

č. 456/1 v k. ú. Liptovská Štiavnica s tým, že všetky inžinierske siete – vodovod, kanalizácia, plyn si žiadateľ vybuduje sám na vlastné náklady, vrátane prístupovej komunikácie.

- Žiadosť Dušana Jacku, bytom Ružomberok, Bystrická cesta o výstavbu rodinného domu na parc. CKN č. 814/9, v k. ú. Liptovská Štiavnica. Poslanci so žiadosťou po nahliadnutí do snímky z pozemkovej mapy s výstavbou súhlasili.

- Poslanci OZ odsúhlasili žiadosť MUDr. Jozefa Jablonského, bytom Ružomberok, Dončova o výstavbu rodinného domu na parc. CKN č.464/4 v k. ú. Liptovská Štiavnica. Obec Liptovská Štiavnica zabezpečí vydanie stavebného povolenia – voda, kanál prostredníctvom Obvodného úradu ŽP v Ružomberku s tým, že po vydaní stavebného povolenia všetky realizačné práce a výstavbu vodovodu a kanalizácie podľa priloženej projektovej dokumentácie v plnom rozsahu bude financovať žiadateľ MUDr. Jablonský. V prípade výstavby ďalších rodinných domov v predmetnej lokalite obec odporúča prerozdelenie vstupných nákladov vynaložených na vybudovanie kanalizácie a vodovodného potrubia medzi nových stavebníkov.

- Žiadosť o realizáciu bytových domov firmou BAUMAT SK, Bystrická cesta 25, Ružomberok – firma na vlastné náklady odkúpi od majiteľa pozemky, na ktorých sa bude realizovať výstavbu cca 3000 m² plochy s tým, že obec sa zaviazá k budúcemu odkúpeniu postavených byto-

vých domov za stanovených podmienok prostredníctvom Fondu rozvoja bývania. Následne by obec počas tridsiatich rokov udržiavala nájom a splácala by úver FRB SR. Po rozprave poslanci OZ predložený návrh neschválili s odôvodnením, že obec L. Štiavnica preferuje individuálnu bytovú výstavbu.

- Mandátna zmluva s mandátorom DJ STAV, s. r. o. Nám. Š. Moysesova 2A, 974 01 Banská Bystrica, predmetom zmluvy je verejné obstarávanie na zabezpečenie zhotoviteľa stavebných prác vodovod a kanalizácia ulica Poza drevenice.

- Bola predložený návrh natriet strechu budovy ZŠ - OZ súhlasí s náterom strechy v roku 2013 na základe prieskumu trhu.

- Starosta obce informoval o verejnom obstarávaní na verejné osvetlenie, spracovávajú sa všetky podklady potrebné na realizáciu stavby.

- Starosta obce hovoril o potrebe kúpy posýpača za traktor v cene 1 680 €, ktorý bude slúžiť na zimnú údržbu miestnych komunikácií. Poslanci OZ kúpu posýpača odsúhlasili.

- Informácia o výsledkoch tohtoročných Pretekov gazdovských koní konaných 16. 2. 2013:

· účasť 27 koní, 1 500 návštevníkov, krásna akcia,

· generálny sponzor akcie (PD Ludrová) daroval sumu 800 €, z rozpočtu obce bola použitá suma 350 €,

· výsledok - zisk 1 300 €, ktoré budú použité na kúpu vysielačiek, skladacieho prístrešku (altánku) a bezdrôtovej ozvučovacej aparatury, ■

Pozvánka na brigádu

Tak ako po iné roky tak aj tohto roku chceme zorganizovať **brigádu na miestnom cintoríne**. Brigáda sa uskutoční dňa **13.4.2013 so začiatkom o 9,00 hod.** Počas brigády vyčistíme a skrášlime spoločné priestranstvá. Na túto brigádu bude potrebný väčší počet spoluobčanov, preto chceme pozvať mužov, ženy ale aj mládež, aby sa brigády zúčastnili v čo najväčšom počte. Prosíme brigádnikov, ktorí sú ochotní prísť pomôcť, aby si so sebou priniesli hrabličky, sekeru poprípade metlu a lopatu. O občerstvenie a dobrú náladu sa postará starosta obce..

Cintorín je miestom, kde skôr alebo neskôr skončíme všetci, preto veríme, že Vás toto pozvanie osloví a brigády sa zúčastníte v čo najväčšom počte.

Hospodárenie Obce Liptovská Štiavnica za rok 2012 (v €)

	Rozpočet schválený	Rozpočet schválený	Rozpočet schválený
Bežné príjmy:	327 319,00	327 319,00	1 582 707,26
Kapitálové príjmy:	0,00	340,00	41 340,00
Príjmové finančné operácie:	0,00	0,00	0,00
Príjmy spolu:	327 319,00	1 583 591,22	1 624 047,26
Bežné výdavky:	297 002,00	297 002,00	1 432 467,59
Kapitálové výdavky:	26 044,00	138 205,69	179 205,69
Výdavkové finančné operácie:	0,00	0,00	0,00
Výdavky spolu:	323 046,00	1 571 404,70	1 611 673,28

Výsledok hospodárenia: **12 373,98 €** (rozpočtový)

Obec Liptovská Štiavnica mala k 31.12.2012 na svojich účtoch spolu 126 986,98 €, z toho **rezervný fond tvorí 107 342,68 €**.

Účet Školskej jedálne pri ZŠ Liptovská Štiavnica **311,18€**.

Obec Liptovská Štiavnica k 28.2.2013 nemá voči fyzickým a právnickým osobám žiadne pohľadávky ani záväzky (sú poplatené všetky

miestne dane a poplatky okrem splatenia doplatku za TKO, ktorý obec vyberá od 1.1.2013).

Obec Liptovská Štiavnica má k 28.2.2013 na bežnom účte obce **25 814,96 €**, na bežnom účte ZŠ **5 550,61 €** a na účte rezervného fondu **107 342,68 €**.

Postrehy starostu obce

Na kone sa prišlo pozrieť nevídané množstvo divákov

Dušan Lauko

Vážení spoluobčania,

dňa 16.2.2013 sa uskutočnil IX. ročník pretekov gazdovských koní. Akcia prebiehajúca v obci už deviatykrát sa dostáva do povedomia občanov blízkej a širokej verejnosti v čoraz väčšom rozsahu. Z môjho pohľadu akciu hodnotím kladne. 27 pretekajúcich koní z celej Slovenskej republiky, neskutočné množstvo divákov cca 1500, výborne vybraný dátum. Organizácia takehoto masového podujatia so sebou však prináša aj mnohé faktory, ktoré sa z pohľadu Vás spoluobčanov mohli zdať ako nezvládnuté. V prvom rade nie celkom sme zvládli dopravu počas pretekov. Na obhajobu organizačného výboru chcem povedať, že tesne pred pretekmi napadlo veľké množstvo snehu, ktoré bolo treba odhrnúť a pripraviť dostatočné množstvo parkovacích miest. Toto sa aj podarilo, avšak skutočnosť, že do obce prišlo množstvo áut spôsobila v určitom momente zápchu miestnych komunikácií. V budúcnosti musíme v tomto smere považovať o obmedzení vstupu áut do lokality Lúčneho hriba a autá odstavovať možno už na ceste III. triedy a miestnych komunikáciách. Druhým faktorom, aj keď mnohokrát neviditeľným, bola vnútorná organizácia pretekov – zápis výsledkov, predaj tomboly, občerstvenie a pod.. Napriek vyskytnutým drobnostiam chcem poďakovať takmer 50 člennému organizačnému vý-

boru za odvedenú prácu a vzornú reprezentáciu obce počas pretekov. Našli sa však aj spoluobčania, ktorí nie sú s ničím spokojní. Chcem im odkázať, že lepšie je pre nich pustiť si doma televíziu, vyložiť nohy na fotelku a popíjať teplý čaj. Preteky gazdovských koní sú jedna z mála

Návštevníkov lákalo svojou ponukou veľa stánkov foto: D. Direr

akcií, ktoré obec zviditeľňujú aj navonok, preto už teraz sa teším na X. ročník.

Dalšou témou vhodnou na zamyslenie je končiaca zima a s ňou spojený poriadok resp. neporiadok v obci. Krásna snehová prikrývka prikryla neporiadok bielou perinou. Prichádzajúca jar sa však postarala o roztopenie snehu a odkryla neporiadok. Krabičky z cigariet, plechovka z piva, papierová vrecková, psie exkrementy a mnoho iných odpadkov sa nachádza na krajnici našich ciest. Časť nepo-

riadku sa obec snaží vyzbierať prostredníctvom svojich zamestnancov. Chcem Vás, vážení spoluobčania, vyzvať na spoluprácu pri skrášlení našej obce. Skúsme sa vrátiť k myšlienke a práci našich starých otcov a v jarnom období si pozametaj priestor pred svojimi domovmi,

zobrať do rúk hrabličky a vyčistiť potok resp. záhradu, vystríhať divo rastúce kroviny z medzierok a medzi a takto skrášľovať svoju obec. Takto udržíme našu dedinu čistú. Navštevuje nás mnoho cudzincov. Nech o nás hovoria ako o dedine, ktorá má svoj štandard a nie aby nás nebudaj prirovnávali k Luníku IX. Rodičia učme svoje deti, aby aj ten najmenší papierik skončil na správnom mieste t. j. v koši.

Poslednou témou v mojich postrehoch je škola verzus škôlka. Väčšina z vás vie, že súčasná vláda, ok-

rem iných problémov, chce riešiť aj problematiku školstva. Veľké školy kričia a poukazujú na nedostatok finančných prostriedkov na úkor malotriednych škôl. Pedagogovia sa sťažujú na nedostatočné ohodnotenie, prostriedky sa hľadajú kde môžu. Podľa súčasného vedenia Ministerstva školstva SR je aj jedným z možných zdrojov finančných prostriedkov rušenie resp. redukovanie malotriednych škôl. Mój osobný názor väčšina občanov pozná. Som zástancom udržania malotriedky v našej obci. Ak však príde rozhodnutie MŠ SR o znížení finančných prostriedkov resp. o spájaní dvoch ročníkov do jednej triedy skôr či neskôr dôjde k zániku školy. Ak by došlo k tomuto čiernemu scenáru, obec by zvažovala využitie jestvujúcej budovy ako priestory pre zriadenie materskej školy. Na záver mám aj iné riešenie a to hlavne pre mladých ľudí. Dávajte svoje deti do našej školy, a keď udržíme triedy s počtom žiakov 15 -16 na triedu tak neverím, že existuje úradnícka sila, ktorá by tieto triedy administratívnym rozhodnutím zrušila. Ak však v triede bude 5-6 žiakov bude to pre našu školu znamenať koniec.

K nastávajúcim veľkonočným sviatkom vám chcem popriať krásne prežitie veľkonočných sviatkov, nech Váš dom je plný pokoja, stôl hýri hojnosťou a srdcia blízkych sú naplnené láskou a porozumením.

Za Lúčnym hríbom bolo okolo 1500 návštevníkov

Janka Kamhalová

V Liptovskej Štiavnici sa stalo peknom tradíciou usporadúvanie pretekov gazdovských koní. V sobotu 16. februára prebehol v Zemianskej doline už 9. ročník.

Gazdovia z blízkeho i ďalekého okolia tu prichádzajú so svojimi Gaštanmi, Lunami, Borgami, aby ukázali svojho krásneho tátoša a predviedli koníkov, ale aj svoje zručnosti. Organizovať takúto akciu je veľmi náročné, zamestnáva zainteresovaných niekoľko týždňov dopredu a pri príprave pracuje celá skupina ochotných a obetavých ľudí, ktorí chcú svojim spoluobčanom a návštevníkom pripraviť pekný zážitok. Mojou úlohou je zapisovanie prihlásených, časy súťažiacich a môžem povedať, že od prvého ročníka, keď súťažila ani nie desiatka koní, počet súťažiacich a úroveň pretekov každoročne narastá. Preteky sú totiž jednou z mála príležitostí, keď sa gazdovia stretnú, vymenia si skúsenosti, ale aj predvedú sa v tom, čo im ide najlepšie.

V uličke vládol ruch a vrava...

foto: D. Dírer

Tento rok bolo prihlásených až 27 koní! Najpočetnejšia bola rodina Kitašovcov z Golianova pri Nitre a Žaškova, ktorá prihlásila do pretekov 7 koníkov. Vďaka hojnému počtu museli organizátori z časových dôvodov jednu disciplínu „Odmenu pre koňa“ vypustiť. Súťažiaci kone aj kobyľky boli pekne vyčesané, vyzdobené, aby sa predviedli

Niektoré koníky boli vyčesané, vyzdobené... foto: D. Dírer

vo svojej plnej kráse.

Perinbaba nadelila tohto roku bohatú nádielku a občas spôsobila súťažiacim občasné problémy, s ktorými si gazdovia hravo poradili. Výsledky boli vyrovnané, či už išlo o „Zručnosť kočiša“ či „Jazdu zručnosti.“ Ani v „Silákovi“ sa nedali zahanbiť a zvíťazili tí najlepší. Súčasťou podujatia boli aj stánky s občerstvením, su-

mali aj tí, ktorí vyhrali pekné ceny z bohatej tomboly.

Myslím, že všetci, ktorí priložili ruku k dieľu si zaslúžia poďakovanie, organizátori rozhodcovia, kuchári, pomocníci a všetci tí, ktorí sa zaslúžili o zdarný priebeh vydarenej akcie.

Na záver už len mená a umiestnenie najlepších súťažiacich:

Rýchlosť, vytrvalosť a zručnosť kočiša:

1. miesto: Lubomír Chromec – Turč. Kľačany (Luna)
2. miesto: Lubomír Chromec – Turč. Kľačany (Matej)
3. miesto: Ján Francisty – Krupina (Pralin)

Štiavnický silák:

1. miesto: Pavol Kitaš – Golianovo (Borgo)
2. miesto: Lukáš Jurko – Lubovec/Prešov (Princ)
3. miesto: Miroslav Šulava: Klubina (Gňady)

Gazdovia predviedli svojho krásneho tátoša...

foto: D. Dírer

venírmí, či výborný guľáš a dobrá nálada. Viac ako 1000 návštevníkov privítal pán starosta Dušan Lauko a pozdravili PaedDr. Stanislav Bella a Ing. Miroslav Štefček. Veľkú radosť

Od septembra by sme mali mať 15 prvákov

Katarína Pastuchová

V zmysle zákona plní žiak povinnú školskú dochádzku v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má trvalý pobyt (tzv. spádová škola). Ak sa rodič rozhodne pre inú základnú školu, jej riaditeľ oznámi túto skutočnosť riaditeľovi spádovej školy, a to najneskôr do 31. marca 2013.

Pedagógovia väčšinou formou rozhovoru a na základe výtvarného vyjadrenia preveria psychické, fyzické a sociálne schopnosti dieťaťa (rozoznávanie farieb či geometrických tvarov, priestorovú orientáciu, komunikačné schopnosti, sociálne zručnosti a pod.)

Škola zapíše dieťa, ktoré v čase nástupu dovŕši 6 rokov, pričom dieťa začne plniť povinnú školskú dochádzku, ak dosiahol školskú spôsobilosť (primeranú psychickú, telesnú a sociálnu vyspelosť). V opačnom prípade môže riaditeľ základnej školy rozhodnúť o odklade začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky o jeden školský rok, a to vždy na žiadosť zákonného zástupcu. Súčasťou tejto žiadosti musí byť odporúčenie všeobecného lekára pre deti a dorast a príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie. Riaditeľ školy môže rozhodnúť o odklade aj na návrh materskej školy, a to na základe predchádzajúceho odporúčenia zariadenia výchovného poradenstva

Od 15. januára 2013 vo všetkých základných školách prebiehali zápisy prvákov. Povinné prihlásenie na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole sa týka zhruba 54-tisíc detí, ktoré do 1. septembra 2013 dovŕšia šiesty rok veku.

Na tohtoročnom zápise prvákov

foto: zo školského archívu

a prevencie. Podmienkou je však aj v tomto prípade informovaný súhlas rodiča. Ten má tiež právo rozhodnúť o tom, či jeho dieťa bude v prípade odkladu navštevovať materskú školu alebo nultý ročník.

O prijatí dieťaťa na základné vzdelávanie rozhodne riaditeľ školy do 31. mája 2013.

O dodatočnom odložení povinnej školskej dochádzky môže riaditeľ školy rozhodnúť, ak sa u žiaka po nastúpení do prvého ročníka do konca prvého polroka zistí, že ešte nedosiahol školskú spôsobilosť.

V prípade, že dieťa bude navštevovať základnú školu v zahraničí, rodič ho musí zapísať aj na spádovú školu na Slovensku, spravidla v mieste trvalého bydliska. Na nej bude žiak vykonávať komisionálne skúšky z predmetov, ktoré určí

riaditeľ školy. V našej škole takto máme zapísanú jednu žiačku, ktorá si plní povinnú školskú dochádzku v Írsku.

V Základnej škole Liptovská Štiavnica sa zápis prvákov uskutočnil 18. 1. 2013. Zúčastnilo sa ho 19 budúcich školákov – 10 chlapcov a 9 dievčat. O odklad povinnej školskej dochádzky požiadali štyria rodičia. Jednalo sa o žiakov, ktorí neukázali pri zápise potrebné vedomosti preukazujúce školskú zrelosť. Rodičom bolo vyhovené.

Potešujúcim faktom naďalej zostáva, že sa nám neustále rozširujú rady školákov z blízkej Štiavničky a z Klučín. Brána našej školy je otvorená a všetkých potencionálnych žiakov u nás srdečne privítame.

Básničky žiakov 3.ročníka na tému Vysnívané more.

Moje more

(Erik Chamaj)

Rád sa kúpem vo vani,
pod vodou som schovaný.
Dám si zavše trocha soli
a cítim sa ako v mori.

Čvachtám sa v nej ako divý,
robím rôzne vodné víry.
Plával by som celý rok,
som Erikožralok.

Jahodové more

(Benjamín Benčo)

Jadody mám veľmi rád,
chcem sa s nimi okúpať.
Do vane ich podávam,
hneď si s nimi zaplávam.

Medové more

(Sofia Stopiaková)

Do vane kvapni med,
voda bude voňať ako kvet.

Ponor hlavu pod vodu,
budeš cítiť pohodu.

Po kúpeli uvidíš,
ako dobre sa cítiš.

Ospravedlnenie

V predhádzajúcom čísle nášho časopisu bol uverejnený článok s názvom **Jašteričky majú talent**. Uvedené bolo nesprávne meno autora. Autorom článku je **Jana Kohútová**. Za omyl sa ospravedľujeme.

Redakcia

Deti sa opäť zmenili na princezné, zvieratká a iné masky

Vladimíra Chlepková

Hlavnou myšlienkou karnevalu a celých fašiangov bola a aj je radosť z končiacej sa zimy a oslava pomaly prichádzajúcej jari. Táto spoločenská udalosť je obľubovaná hlavne medzi tými najmladšími – deťmi. Spoločne sa z nej tešia a radujú tak, ako to dospeli už akosi nevedia. Prejavujú svoju radosť a nadšenie bez zábran, vedia sa tešiť z maličkostí a vidia svet cez detské ružové okuliare.

Takúto radosť si užili aj žiaci Základnej školy v Liptovskej Štiavnici, keď sa dňa 31.1.2013 zabávali na svojom školskom karnevale. Žiaci sa v tento deň zmenili na princezné, zvieratká, pirátov, šašov, či rôzne iné masky. Celé dopoludnie súťažili, tancovali, zabávali sa a užívali si výbornú náladu, o ktorú sa

postarali ich pani učiteľky. Svoju štipku pridala aj pani kuchárka, ktorá im pripravila sladkú dobrotu, na ktorej si všetci výborne pochutili. Spestrením programu bola tombola, v ktorej mali žiaci možnosť získať množstvo krásnych cien. Niekoľko mal väčšie šťastie, niekto menšie, no o sladkú odmenu neprišiel nikto a odmenená bola každá jedna maska. Pre nás zas boli najkrajšou odmenou rozžiarené detské oči, radosť, skvelá nálada a pekný zážitok, na ktorý budeme dlho spomínať. Ako to však už býva, všetko má svoj

foto: zo školského archívu

koniec a tak skončil aj náš karneval. Žiaci sa vrátili do školských lavíc, aby si prevzali od svojich triednych učiteliek svoje polročné vysvedčenie a mohli si tak užiť zaslúžené prázdniny.

Splývavé čítanie alebo čítanie pre všetky deti

Renáta Cagalincová

Som typ učiteľa, ktorý sa zaujíma o nové, inovačné, tvorivé metódy a vždy ich beriem ako výzvu. Preto, keď som sa v roku 2005 prvýkrát zoznámila s metódou splývavého čítania SFUMATO, neváhala som ani na chvíľu a začala som vyučovať podľa nej žiakov prvého ročníka. Vedela som, že je to správna cesta k tomu, aby sa žiaci zlepšili nielen v technike čítania, ale zažijú aj úspech v čítaní, zlepši sa ich vzťah ku knihe, budú ju radi vyhľadávať a čítať. Nemýlila som sa... Veď ktosi múdry raz povedal:

„KNIHY sú nazhromaždeným pokladom sveta, vhodným dedičstvom pokolení a národov. Pokladám ich za najlepšiu výzbroj na cestu životom a ľutujem všetkých inteligentných ľudí, ktorí ich

nemajú. Celý svet je nádherná kniha, ale nemá cenu pre toho, kto nevie čítať.“

V súčasnom trende hu-

foto: zo školského archívu

manizácie školstva je vítaný každý krok, ktorý vedie k efektívnemu nadobúdaniu nových vedomostí. V našej škole sa tieto dôležité faktory snažíme uplatňovať aj pomocou novej metódy SFUMA-

TO – Splývavé čítanie, ktorej autorkou je česká pedagogička s dlhoročnou praxou PaedDr. Mária Navrátilová.

A ako sa to teda prváčikovia učia?

Čítanie v prvom ročníku je rozdelené na tri obdobia:

Predšlabikárové obdobie - O,S,B,U,A sú písmená, ktoré sa žiaci učia ako prvé vyslo-

vovať a písať tlačeným tvarom písma, spájajú dve, tri písmená (hlásky), čítajú prvé krátke slová,

Šlabikárové obdobie - čítanie zo šlabikára – pomalé čítacie tempo – spočiatku len hromadné čítanie, deti sa prispôbujú jeden druhému, od hromadného prechádzame k individuálnemu čítaniu, kde sa uplatní vlastné tempo čítania každého dieťaťa,

Čítankové obdobie – čítanie celých textov z čítanky, časopisov, kníh pre deti.

Moje postrehy z aplikovania tejto metódy:

Dosiahnutie novej kvality čítacích kompetencií na prvom stupni, úspešný začiatok pri osvojovaní čitateľskej gramotnosti má priamy dopad na ďalšie vzdelávanie, metóda, ktorá kladie dôraz na individualitu dieťaťa, dokonalou analýzou sa zlepši

písomný prejav – diktáty, úplne sa zabráni dvojitému odpis a prepis slov, textu..., čítaniu, nefunkčným pau-

foto: zo školského archívu

zám v čítaní viet a súvislého textu, pomocou tejto metódy deti nemajú problém s čítaním spoluhláskových skupín (PSA, SPÍ, VLK, LES, PES ...), počas používania tejto metódy som sa nestretala u detí s prejavom dyslexie, dysgrafie, metóda je úspešná aj pri reedukácii žiakov vyšších ročníkov, každé dieťa zažije úspech z čítania.

Odkaz pre nás všetkých – zamyslenie

Čítanie je zručnosť, ktorú dieťa nevyhnutne potrebuje

pre svoj ďalší život. Ak chceme, aby sa z našich detí stali čitatelia na celý život a celoživotní učiaci sa, mali by sme im dopriať dostatok radostných skúseností s čítaním a ukázať im, že čítanie môže byť potešením a zábavou.

A na záver

Je marec a naši prváci už mesiac vedia prečítať texty z časopisu, vedia povedať o čom čítali, vedia vymenovať hlavné a vedľajšie postavy, bez väčších chýb píšú diktáty.

Týždeň s Jurajom Jánošíkom

Jana Kamhalová

Nášho ľudového hrdinu snáď nemusím predstavovať nikomu. Všetci poznáme jeho záslužnú činnosť, ktorou bohatým bral a chudobným dával. Moji štvrtáci mali spestrené vyučovacie hodiny, aby sa dozvedeli viac o našom Jurkovi. 17. marca totiž uplynulo 300 rokov, čo nášho ľudového hrdinu popravili v Liptovskom Mikuláši.

Pondelok: Návšteva Liptovského múzea v Ružomberku a prednáška s multimediálnou prezentáciou na tému: Jánošík a jeho doba. Dozvedeli sme sa, že sa narodil v roku 1688 v Terchovej, v osade u Jánošov, mal staršiu sestru a dvoch mladších bratov. Bol zverbovaný do kuruckého vojska v povstaní Františka II. Rákociho. Na Bytčianskom zámku sa zoznámil s Tomášom Uhorčíkom, po ktorom „prebral“ zbojnícku družinu, lebo Uhorčík sa rozhodol oženiť a usadiť pod menom Martin Mravec. Jánošík to nemal ľahké, bol zdatný a schopný vodca, ale chlapci vraj neboli vždy poslušní a družní. Prepadávali počestných v lesoch medzi Žilinou a Liptovským Mikulášom. Čo nazbýjali to si podelili a rozdali chudobe. Museli sa ukrývať a zbojníci len od jari do jesene.

Zimu prečkali na salašoch, či v dedine. Juraj Jánošík sa venoval „remeslu“ len necelé dva roky, keď ho pandúri chytili, uväznili, nasledovalo mučenie, súd a poprava.

V múzeu sme si mohli pozrieť aj historické exponáty toho obdobia: valašky, oblečenie, ale aj dereš, na ktorom si šľachtici vynucovali poslušnosť.

Utorok: Výtvarná výchova - téma: Jánošík- ako ho vidím ja.

Streda: Hudobná výchova: Naučili sme sa zbojnícku ľudovú pieseň. Bol by ten Jánošík...

Štvrtok: Pokračovanie v čítaní povestí M. R. Martákovej: Junácka pasovačka.

Piatok: Informatická výchova: Vyhľadanie faktov a informácií o Jánošíkovi.

Dozvedeli sme sa, že bolo natočených niekoľko filmov, napísaná opera Juraj Jánošík, bol stvárnený v mnohých výtvarných dielach.

Juraj Jánošík si zaslúži, aby sme si pripomenuli jeho osobnosť, v tých ťažkých nevoľníckych časoch bol jedným z mála, kto sa postavil svojim spôsobom proti nepravosti a nespravodlivosti. Oстане v spomienkach, legendách a piesňach tých, ktorí nezabudnú...

Vajíčka - práca krúžku Šikovné ruky - Mgr. Kamhalová
Šimon Gajdoš, Domínika Gerátová, Martin Omasta - 4.A

Práce žiakov 1., 3. a 4. ročníka - Mgr. J. Kamhalová

Práce žiakov 2.A - Mgr. Pastuchová

foto: zo školského archívu

Do nového roka sme vykročili aj my tou správnou nohou

Zuzana Zarevúcka

Od 2.-5. januára sme spolu s deťmi trávili krásne chvíle v zimnom tábore vo Važci.

Počasiu nám prialo a tak sme si užili dostatok snehu, ale aj slniečka. Celý tábor sa niesol v duchu Troch orieškov pre Popolušku a tak sa deti v tábore stretli so samotnou Popoluškou, jej nevlastnou sestrou Dorinkou a macochou.

Boli zatriedení do skupín a počas jednotlivých dní získavali body v rôznych dis-

slávnostná večera a po nej už spomínaný ples. Posledný deň spolu deti strávili ešte aktivitami v skupinkách a po obede sme sa všetci vybrali na vlak plný zážitkov, dobrej nálady a energie.

Zatiaľ, čo sme my táborovali tak naša mládež nezaháľala a pripravovala každoročný farský ples, ktorý sa konal 26. januára v Štiavničke v KD. Tradične sme ho otvorili slávnostnou sv. omšou a po nej sme sa presunuli do

foto: Z. Zarevúcka

KD. Zúčastnených na plesoch bolo okolo 120 ľudí.

Tohtoročná téma: Anjelský ples

Do tanca nám hrali: živá hudba: Orávci + Dj.

Ďakujeme všetkým, ktorí s nami prežili tento čas a akokoľvek sa zapojili do prípravy! ➤

foto: Z. Zarevúcka

ciplínach. Program na celé 4 dni bol veľmi pestrý. Užili si dostatok spoločenských hier, aktivít, sv. omší, tvorivých dielní, rozprávok, boyardu, sánkovačky a nočnej hry, kde si skúsili, aké to bolo, keď mala Popoluška za úlohu prebrať hrach od šošovice. Hlavným cieľom nočnej hry však bolo nájsť Popoluškinu črievičku, aby mohla otvoriť ples a zatancovať si tak so svojím princom. Predposledný večer bola prichystaná

foto: M. Gerátová

Motto:

Hudba je rečou Anjelov

Bola pripravená bohatá tombola, občerstvenie, skvelý program ako tanec, súťaže a mnohé iné.

Aby nám nebolo málo, tak 10. februára sa v Ludrovej konalo potáborové stretnutie, na ktorom sme s deťmi a ich rodičmi spomínali na náš tábor vo Važci. Mali sme pripravené aktivity, hry, skvelú guľovačku. Pri teplom čajíku sme si spolu premietli a pozreli všetky fotky. Na záver stretnutia dostali deti dvd s fotkami a kalendár na rok 2013, ktorý tvoria fotky skupiniek a naše spoločné fotky z tábora. Prežili sme spolu krásny čas.

... a na záver mi nezostáva nič iné, len povedať, že sa tešíme na ďalšie akcie a spoločne prežitý čas s Vami.

Vaši animátori
➤

Aby sme nezabudli...

Katarína Kačalková

Je dobré pripomenúť si povinnosti, ktoré nás v tomto roku čakajú. Tento krát oslovíme majiteľov psov, mačiek a fretiek. Platný zákon o veterinárnej starostlivosti ukladá vyššie spomenutým majiteľom novú povinnosť – na vlastné náklady musia zabezpečiť identifikáciu a registráciu každého psa, mačky a fretky. Znamená to, že každé takéto zvieratko musí byť nezameniteľne označené tzv. mikročipom, teda transpondérom alebo čitateľným tetovaním. Tetovanie je platné iba v tom prípade, ak majiteľ vie dokázať, že bolo vykonané pred 3. júlom 2011 a je riadne čitateľné. Psi, ktorí sú tetovaní po 3. júli 2011 musia byť dodatočne označení transpondérom.

Na domácich miláčikov, ktorí sa narodili pred 1. novembrom 2011 sa vzťahuje

dvojročné prechodné obdobie, ktoré končí 30. septembra 2013. To znamená, že všetky psy, mačky a fretky už musia byť po tomto dátume označené mikročipom.

Cieľom takéhoto čipovania psov, mačiek a fretiek je dosiahnutie celoplošnej evidencie týchto zvieratiek. Sprehľadní sa evidencia psov v útulkoch, bude možné jednoznačne identifikovať majiteľa, ktorý vyhodí svoje zvieratko na ulicu alebo bude oň zanedbávať starostlivosť. Veľkou výhodou bude identifikovanie zatúlaného psíka, ktorý sa tak oveľa skôr bude môcť

vrátiť k svojmu pánovi.

Aplikovať transpondér môže len veterinárny lekár. Samozrejme on aj zodpovedá za správne vykonanú aplikáciu. Podľa všeobecne publikovaných informácií to vraj psíka nebolí. Mikročip sa aplikuje podobne ako vakcína, teda ihlou, ktorá je „len“ o niečo hrubšia. Na

prečítanie údajov z mikročipu sa používajú špeciálne čítacie zariadenia.

V prípade, že majiteľ odmietne svoje zvieratko označiť transpondérom, veterinárny lekár je povinný oznámiť to Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe.

Ilustračná fotografia

foto: D. Dírer

Jarné prebúdzanie

Edita Haluzová

Zdá sa, že pani Zima definitívne končí svoju vládu. Konečne sa zbavíme ťažkých častí odevov a užijeme si viac slnečného svetla.

Blíži sa Veľká noc, je teda najvyšší čas začať s očistnými kúrami, alebo len tak urobiť niečo pre svoje zdravie. Aj keď jarnej čerstvej zeleniny nie je veľa, vždy si môžete nájsť niečo, čo vám odľahčí tráviaci systém. Či už začnete ráno pitím čistej vody, alebo zaradíte do príjmu viac bylinkových čajov - mám dobré skúsenosti s čajom Lapacho, alebo Roi boos, na jar je úplne najlepším čaj z čerstvej

žihľavy - doporučujem piť v popoludňajších hodinách. Alebo si urobíte odľahčujúci bezmäsitý deň bez sacharidov, pridáte denne pár cvikov, alebo dlhšiu prechádzku na čerstvom vzduchu a vaše telo sa vám poďakuje.

V tomto období sa začínajú prejavovať aj alergie na skoré peľe. Opäť vám začnú slziť oči a tiecť z nosa, asi bude najvyšší čas vyhľadať odborného lekára. Tí, čo nemajú radi „chémiu“, môžu vyhľadať homeopata. No a vy, čo ste boli zavretí celú zimu doma, lebo ste sa báli, že sa pošmyknete na ľade, vyjdite von zo svojej „ulity“, rozhlíadnite sa a zistíte, že

vonku už dýcha jar, svieti slniečko - aspoň občas a pridajte sa k našim členom. Buďte tým, zo Zväzu telesne postihnutých, alebo z Jednoty dôchodcov. Majú celoročný program aktivít pre svojich členov a každý si môže vybrať to, čo ho bude zaujímať. Možno si hovoríte, že časy sú zlé, netreba nikomu veriť, pribúda kriminálnikov. Ludia sa boja vychádzať z domu a uzatvárajú sa do seba. Áno doba je ťažká, ale taká bola asi vždy! Človek sa borí s existenčnými problémami, ale nie všetko je za peniaze. Môžeme rozdávať aj prijímať pozornosť, radosť, lásku.

Radosť hľadáme vo vzťa-

hoch, prírode, vo svojom okolí, tiež v práci, rodine, vo voľnom čase. Radosť môžeme mať z dobrého jedla, zdravého spánku, z príjemného oddychu. Trvalá neprítomnosť radosti vedie v živote k depresiám, k hlbokkej nespokojnosti, trápeniu, zatrpknutosti, ba až k chorobám. Hľadáme ju v sebe, v svojej duši.

Hovorí sa, že „čo požičiaš, to sa ti aj vráti!“ Tak požičajme len to dobré, milé a pozitívne, aby sa nám to vrátilo. Prajem vám veľa pozitívnych myšlienok a radosť z jarných dní.

Oplatí sa v súčasnosti vycestovať slovákom do Írska?

Dominik Belko

Keď si priblížime situáciu v zahraničí, rovnako ako väčšina krajín tak aj Írsko chce prilákať ambiciózných, talentovaných a dobre vzdelaných ľudí, medzi nimi samozrejme aj Slovákov. Pre človeka, ktorý sa rozhodne prisťahovať do Írska platí, že musí vedieť prečo sa presťahoval, aké sú náklady na živobytie a prípadne poznať sociálne pozadie krajiny. Dotyčný môže zmeniť prostredie v ktorom sa pohybuje, zažiť niečo nové a stretnúť sa so Slovenskou komunitou alebo cestovať a spoznávať krajinu.

Pokiaľ ide o odvetvia tak silný dopyt je po IT, a to platí pre celé Írsko. Ak si šikovný informatik alebo elektronický inžinier tak v súčasnosti máš najväčšiu šancu sa v Írsku zamestnať. IT sektor patri k najväčším zamestnávateľom vôbec a zahŕňa firmy s hlavnými centrámi pre Európu ako GOOGLE, Microsoft, Facebook alebo Apple. Z prieskumu vyplýva že 9 z 10 nadnárodných spoločností majú svoje hlavné centrály v Írsku. Nie

nadarmo sa hovorí že Írsko je akási Mekka IT.

Ak sa rozhodnete ísť do Írska, tak treba brať na vedomie že by ste mali ovládať cudzí jazyk, a taktiež je dobre, ak si so sebou zoberiete odporúčanie

Ilustračná fotografia

v angličtine od predchádzajúceho zamestnávateľa. V ideálnom prípade by Slováčok hľadajúci prácu v Írsku mal ovládať minimálne anglický jazyk a jeden cudzí jazyk navyše. Medzi najžiadanejšie jazyky patrí: Nemčina, Španielčina alebo Taliančina... Ak sa bližšie pozrieme na predpovede, tak najväčšie straty

zamestnania v Írsku za posledných 5 rokov boli v stavebníctve. Odvetvia, ktoré však aj naďalej rastu sú technológie, digitálny marketing, zábavný priemysel, zdravotníctvo, farmácia a priemysel. Odborníci predpovedajú

o p t i -
m i s t i c k é
p r e d -
p o v e d e
n a r o k
2 0 1 3 , a l e
s ú t o l e n
p r e d -
p o v e d e .
T r e b a
m a ť n a
m y s l i ť
p o p r í -
c h o d e
r e c e s i e

majú firmy na vyber ďaleko viac kandidátov ako to bolo napríklad v roku 2008.

Ak si položíte otázku, či sa vám z finančného hľadiska oplatí vycestovať za prácou do Írska tak pozrime sa na nasledujúce čísla. Priemerný zárobok pracujúceho človeka v Írsku je podľa portálu *payscale.com* - 687 EUR

za týždeň. Minimálna mzda je 8,65 EUR/hod a týždenne odpracujete 39 hodín. Ak si teda zoberieme, že minimálna mzda na Slovensku podľa zákonníka práce je 327,20 EUR tak z toho vychádza zaujímavý poznatok, že **minimálny týždenný príjem v Írsku je 346 EUR** čo predstavuje o 19 EUR viac ako minimálna mesačná mzda slováka. Keď si porovnáme ceny potravín v Írsku a na Slovensku zistíme že sa pohybujú približne na rovnakej úrovni, ceny energií sú o 30% vyššie a ceny za podnájom apartmánu sú zhruba 1,5 - 2x vyššie ako na Slovensku. Aj napriek mierne vyšším nákladom sa dá stále niečo ušetriť. Po tejto kalkulácii si ja osobne myslím, že pár rokov v Írsku môže byť dobrým využitím vlastného potenciálu a napomôže taktiež aj vo finančnom a osobnostnom rozvoji šikovného slováka. Akokoľvek sa rozhodnete, táto krajina ponuka množstvo zmien ktoré si treba dobre zvážiť. Prajem veľa šťastia...

Skúsme to alternatívne

Katarína Kačalková

Jar sa k nám nezadržateľne blíži a hlási sa so všetkými aktivitami, ktoré sú pre nás – obyvateľov vidieka – spojené najmä s rôznymi prácami v záhradách a na poliach. Všetko sa krásne roz-zelená, všeličo bude treba posiať, posadiť a – samozrejme kvalitne prihnojiť, aby to čím skôr vyrástlo a potom neskôr dobre postriekať proti neželanej burine a rôznym škodcom. Pri týchto činnostiach si málokedy uvedomujeme, ako veľmi tým škodíme pôde, vode aj ovzdušiu. Najviac znečisťujú pôdu pesticídy a priemyselné hnojivá.

Pesticídy sú zlúčeniny chemických látok syntetického alebo prírodného pôvodu, určené na potlačenie rastu a ničenie škodcov, nežiaducich rastlinných kultúr a živočíchov, prenášačov chorôb a na ničenie hmyzu obťažujúceho človeka a zvieratá. Majú však výrazný biologický účinok. Dokážu podstatne zmeniť životaschopnosť organizmov, žijúcich v pôdnej vrstve. Ak sa dostatočne rýchlo nerozložia, môžu nepriaznivo ovplyvniť aj vlastnosti poľnohospodárskych produktov. Toto nebezpečenstvo je aktuálne najmä pri takých látkach, ktoré môžu rastliny prijať z pôdy koreňovým systémom. (www.enviroportal.sk)

Priemyselnými hnojivami doplníme pôde živiny, ktoré jej odčerpávajú zber úrody. Ich nadmerné používanie však zhoršuje kvalitu pôdy, vplývajú na prírodné vlastnosti poľnohospodárskych výrobkov a na znečisťovanie vodných tokov. Na dosiahnutie zvýšenej úrodnosti je čoraz viac potrebné používať vysoko koncentrované hnojivá a viaczložkové hnojivá. Takéto hnojivá sa stávajú významným zdrojom kontaminácie pôd (www.enviroportal.sk).

Aby sme k zlepšeniu tohto neľahotivého stavu mohli prispieť svojou malou troškou aj my – tu je niekoľko „babských tipov“, ktoré

vraj výborným spôsobom nahradia chemické hnojivá.

- usadeninou z kávy vraj výborne pohnojíte balkónové kvety
- studený čaj a staré pivo môžete použiť na prihnojenie izbových rastlín
- voda, v ktorej sa varila šošovica má vraj skvelé účinky na palmy
- budú mať nádherné lesklé listy
- ak potrebujete palmu alebo fikus presadiť, do spodnej pôdy v kvetináči primiešajte šupky so zemiakov alebo jablák
- vyvarená voda z ryže je údajne tiež výborným hnojivom na izbové rastliny a kvety (www.dobrarada.sk)

Jednota dôchodcov Slovenska hodnotila svoju činnosť v uplynulom roku

Anna Klimčíková

Hodnotiť činnosť našej organizácie sa nedá podľa umiestnení v ligovej tabuľke, ale iste patrí na popredné miesta.

Myslím si, že ak je v obci nejaká organizácia, má občanom umožniť vyjadriť sa či už k problémom, alebo k rôznym návrhom jej činnosti, k životu v obci, čiže k tomu, čo je občanom blízke.

V našej organizácii sa všetko koná podľa záujmu a požiadaviek jej členov.

Robíme to, čo chceme, čo nás baví a čo je prospešné pre všetkých.

ZO JDS v našej obci vyhodnotila svoju činnosť na členskej schôdzi konanej v Kultúrnom dome dňa 12. 2. 2013.

Rok 2012 bol štvrtým rokom našej existencie. Organizácia má 69 členov. Plán aktivít prijatý na hodnotený rok sa z väčšej časti podarilo splniť. Naši členovia sa zúčastnili brigády na cintoríne, ktorú organizoval Obecný úrad. Pekný kus roboty sme odvedli na úprave okolia altánku pri Lúčnom hríbe, ktorý sme potom využili na akciu spojenú s varením gulášu. Aj keď nám počasie neprialo, výborný guláš, dobrá nálada, spev s doprovodom harmoník svedčili o vydarenej akcii. Aj napriek neustálemu dažďu sa nám k večeru ťažko odchádzalo do našich domovov.

Vydarenou akciou bol zájazd do Pienín, so splavením Dunajca na pltiach, s návštevou hradu Stará Lubovňa a kúpeľov Vyšné Ružbachy, ktorého sa zúčastnili nielen naši členovia, ale aj ostatní občania. Často na tento zájazd spomíname a v tomto roku plánujeme zorganizovať ďalší zájazd do niektorého z krásnych kútov nášho Slovenska.

Pre šiestich našich členov sme vybavili re-

kreačno-liečebné poukazy s dotáciou štátu 50,- EUR na jeden poukaz do Trenčianskych Teplíc a Bardejova. Zúčastnení boli s pobytmi veľmi spokojní. Podľa záujmu členov budú pre nich vybavené poukazy aj v tomto roku.

Okresná organizácia JDS poriadala pre členov ZO JDS nášho okresu počas letných prázdnin zahraničné zájazdy do Talianska – Lignano a do Vodíc v Chorvátsku, ktorých sa zúčastnili aj naši seniori. Zájazd do Talianska sa organizuje aj v tomto roku a už sú naplnené dva autobusy, čo svedčí o ich dobrej úrovni za prijateľné ceny.

Krajská organizácia JDS poverila našu Okresnú organizáciu prípravou a zorganizovaním krajských športových hier, ktoré sa konali v mesiaci septembri v Liptovských Sliachoch. Zúčastnilo sa ich 93 športovcov – seniorov. Zastúpenie mala aj naša ZO, do súťaží sa zapojili muži aj ženy a umiestnili sa na popredných miestach v behoch, hode válkom, hode granátom i v streľbe. Pekný bol aj turistický výlet do Ludrovskej doliny, mnohí boli tu prvýkrát a všetkým sa dolina veľmi páčila.

Okresná organizácia pripravila v mesiaci októbri pre členov ZO 2-dňový zájazd do Podhájskej, s ubytovaním v blízkej Radave. Podhájska je pekne vybudovaná, nové bazény s rôznou teplotou vody – vonkajšie i vnútorné a hlavne ceny prijateľné pre nás. Zúčastnili sa ho piati naši členovia.

Boli sme aktívni aj po kultúrnej stránke. Na posedenie s dôchodcami, ktoré pripravuje každoročne v mesiaci novembri Obecný úrad sme sa zapojili do programu zaspieváním dvoch piesní, čím sme aj my prispeli k príjemnému stretnutiu dôchodcov.

Výbor ZO na svojom zasadnutí v mesiaci

októbri rozhodol, že nebudeme robiť Katarínsku zábavu ako v predchádzajúcich rokoch, najmä z dôvodu nízkej účasti na poslednej zábave. Pripravili sme Katarínske posedenie v malej zasadačke kultúrneho domu pre našich členov, na ktorom sme sa pri dobrej kapustnici a varenom vínku i prinesených dobrotách príjemne zabavili.

Našu činnosť v uplynulom roku finančne podporil poskytnutou dotáciou aj Obecný úrad. Tieto prostriedky sme použili na úhradu faktúry za zájazd do Pienín a Starej Lubovne. Obecný úrad podporuje našu organizáciu od jej vzniku, za čo patrí vďaka vedeniu obce i poslancom Obecného zastupiteľstva.

Výročnú schôdzu našej ZO prišiel pozdraviť aj náš starosta Dušan Lauko, od ktorého sa nám dostala pochvala za aktívnu činnosť v obci v uplynulom roku.

Prislúbil nám podporu a pomoc aj v tomto roku pri organizovaní akcií, či už v rámci našej ZO alebo akcií poriadaných Okresnou organizáciou JDS. Samozrejme, že pochvala i prislúbená pomoc nás potešila a my sa budeme snažiť túto pomoc odplatiť našou aktivitou v obci.

Záverom chcem aj touto cestou poďakovať členom výboru našej ZO, členom kontrolnej komisie, ktorí sa aktívne a s ochotou podieľali na príprave našich akcií, venovali tomuto značnú časť svojho voľného času. Poďakovanie patrí aj ostatným aktívnym členom, ktorí sa zúčastňovali a prispievali pomocou na poriadaných akciách. Verím, že nás chuť a elán neopustí ani v tomto roku a môžeme sa tešiť na spoločné akcie a stretnutia, ktoré sme si naplánovali na tento rok.

Na veľkonočnú tému

Otec volá synovi:

- Synu, s mamou sme sa rozhodli, že sa po štyridsiatich rokoch manželstva rozvedieme. Už to nemá zmysel. Prosím ťa, vysvetli to aj svojej sestre. Ja to nedokážem!

Syn okamžite volá sestru a nasleduje bojová porada. O hodinu volá späť otcovi.

- Otec, prosím ťa, zatiaľ nič nepodnikajte. Príde-me aj so sestrou na Veľkú noc! Porozprávame sa. Otec zloží telefón a hovorí manželke.

- Tak deti predsa len prídu na Veľkú noc. Čo si vymyslíme na Vianoce?

* * *

Na Veľkú noc sa dcéra pýta mamy:

“Mami prečo si odrezala z každého konca kúsok šunky pred varením?”

“No vieš moja to je taký veľkonočný zvyk, robila to moja mama, babka, aj praprababka...”

“No áno ale prečo?”

“No a vieš, že ani neviem aký to má význam, opý-tame sa babky”

Idú s otázkou za babkou. A tá vraví:

“Dcéra moja to sa tak už roky rokúce v našej ro-dine traduje, že končeka zo šunky treba orezať.”

“Ale prečo?” pýtajú sa mama s dcérou.

Ani babka nevie a tak idú za prababkou:

A tá im hovorí:

“To je zvyk, tradícia, dlhé roky to tak na Veľkú noc robíme.”

A ženy sa pýtajú:

“No áno ale prečo? Aký to má význam?”

A prababka vraví:

“To presne neviem, poďme za praprababkou, há-dam tá si bude niečo pamätať” a tak idú už štyri.

Prídu k praprababke a pýtajú sa:

“Povedzte nám niečo o veľkonočných zvykoch, prečo sa v našej rodine na Veľkú noc končeka zo šunky odrezávajú?”

A starinka im hovorí:

“No neviem prečo to robíte Vy, ale ja preto lebo sa mi šunka do hrnca nezmestí.”

Minulo už 20 rokov

Ladislav Slanicay

Koncom 20 storočia v rámci reštitúcií bola poľnohospodárska pôda ako aj pôda lesných pozemkov zákonom prinavrátená pôvodným vlastníkom. Nebolo by celkom presné, keby sme bez výhrad používali ten výraz, že pôvodným. Tí pôvodní už dávno pominuli a nastúpili po nich dedičia s odstupom takmer dvoch generácií. Bez potrebného vzťahu k lesnej pôde a na úplne iných parcelách. Takmer bez hodnoverného zoznamu majiteľov, či podielnikov, okrem drobnej knižočky ktorú hlavne pre svoje potreby spracoval bývali prézes p. Pružinský.

Nebol to žiadny hodnoverný materiál dokazujúci vlastníctvo, alebo dedičstvo po právnych predchodcoch. Potrebná bola preto v tých začiatkoch mravenčia práca, chodenia po úradoch i katastri, dopracovať sa ku dokladom ktoré pre zápis vlastníctva, alebo dedičstva zákon vyžadoval. Tie premyslené a domyslené požiadavky na dokladovanie dedičstva, to bola jedna z úloh o ktorej zákon predpokladal, že znechutí vlast-

níkov a prípadných dedičov do takej miery, že od dokladovania upustia i za cenu toho, že v spoločenstve spolumajiteľov oficiálne zapísaní nebudú. To napriek tomu že sa vedelo a vie dodnes, že ich predchodcovia spolumajiteľmi boli. Ten druhý problém, tá úloha ktorá nás čakala, bolo, že začať v tých časoch bolo potrebné od nuly. Z ničoho. Nemali sme úrad, nemali sme kanceláriu, takmer žiadne podklady, len chuť a pocit zodpovednosti, že je na nás pár nadšencov, ktorý sme boli presvedčení, mysleli sme si, že na to majú a že tie ťažké začiatky sa dajú pri chuti a dobrej vôli prekonať. V tých začiatkoch sme mechanizačné prostriedky nemali doslova žiadne. Tí, ktorí robili úradníkov boli aj lesníkmi, aj drevorubačmi, šoférmi, skrátka všetkým čo organizácia prác v lese vyžadovala. Spoločenstvo v tých časoch, keď začínalo, nemalo žiadnu mechanizáciu. Každý mal len sekeru, prípadne ako dedičstvo po otcoch „bruchačku“ - pílu. Vedeli sme, situácia to ukazovala, že bez terénneho auta sa nepoh-

neme k lepšiemu a tak sa stala kúpa tereňáka našou prvoradou úlohou. Auto potrebovalo pochopiteľne aj garáž. Stalo sa. Auto sme kúpili i garáž postavili. Nezdalo sa nám hospodárne, aby sme sadenice nakupovali. Tak čo? Obnovili sme na starom mieste lesnícku škôlku. Postavili i prístrešok. Dnes už roky máme sadenice z vlastnej produkcie. Postupne získavané skúsenosti napovedali, že pre jednotlivé ťažobné úseky musíme vybudovať prípadne upraviť manipulačné a skladové plochy. Neostalo len pri zámere, pri pláne. Vykonal sa vysprávka cesty Komornickou dolinou v celej dĺžke a desiatky odrážok sú predpokladom že ani väčšie lejaky ju pri pravidelnej údržbe neporušia. Do týchto začiatkov bolo treba investovať aj primerané množstvo finančných prostriedkov. Výnosy boli preto v tých časoch také, ako potreby v spoločnosti vyžadovali, i situácia umožňovala. V tých rokoch nám neprialo ani počasie. Spomínam si na roky okolo 2002 keď padli aj Tatry. Situácia neobišla ani nás. Kalamita sle-

dovala kalamitu. Drevo predať za cenu vynaloženú len na ťažbu a manipuláciu, to bol problém. Nemysliteľné bolo v tých časoch nám požadovať a nami diktovať cenu drevnej hmoty. Východiskom bolo, ak sme potrebovali hmotu zo skladov odviesť a nenechať na pospas škodcom, pristúpiť na ponúkajúcu cenu. V súčasnom období je drevo, hlavne smrekové drevo na trhu zaujímavým artiklom. Treba nám si len priať, aby to vydržalo. Vieme že to večne nebude. Preto som trochu nespokojný s tým že výnosy z trzieb dreva, ktoré ako sa hovorí, že momentálne „ide“, nedokážeme vhodnejším spôsobom využiť v prospech zveľaďovania spoločenstva. Zmenu kurzu na lodi zabezpečuje síce kormidelník, ale povel dáva kapitán. Ja ten doterajší spôsob vidím síce ako populárny, zaujímavý, keď delíme takmer celý výnos. Veď kto by nechcel peniažky, keď dávajú. Ani ja nie som iný. Musím však pripomenúť, že nám treba mať aj na zreteli porekadlo, že každý deň v roku nebývajú hody. ■

Keď história ožije zo „zabudnutej“ fotografie 5

V minulom čísle nášho časopisu sme uverejnili fotografiu zo zájazdu našich spoluobčanov, pracovníkov vtedajšieho JRD. Rok, v ktorom sa zájazd konal, ako aj jeho cieľ sa nám však do dnešného dňa nepodarilo zistiť. Mená mnohých účastníkov však už poznáme. Fotografiu aj s identifikáciou spoznaných osôb si môžete pozrieť na internetovej adrese <http://toito.liptovskastiavnica.sk/zajazd>.

Dnes vám ponúkame fotografiu účastníkov zájazdu na Oravskú priehradu, ktorý sa konal v roku 1962. Snímku kaj kvôli lepšiemu „poznávaniu“ zúčastnených uverejňujeme na adrese <http://toito.liptovskastiavnica.sk/zajazd1962> ■

Keď sa sen mení na skutočnosť, alebo ŠK INVESTSPOL Liptovská Štiavnica v 2. lige

Jaromír Bednář (FM)

Boje na tretoligových šachovniciach v sezóne 2012/2013 patria už nenávratne minulosti ale pre hráčov ŠK INVESTSPOL Liptovská Štiavnica znamenajú splnenie sna, ktorý sa začal nesmelo snívať po prvom víťaznom dvojkole, kde sme porazili nebezpečný Tvrdošín (5:3) a kedysi prvotligový ŠK Ružomberok A najtesnejším rozdielom (4,5:3,5).

Ako nováčikovia v 3. lige sme ostali zaskočení takýmto úspešným vstupom do súťaže a vtedy sa zrodila nesmelá ale o to odvážnejšia myšlienka, ktorú predostrel Ing. Pavol Hlaváč o možnom postupe do tretej najvyššej súťaži na Slovensku.

V treťom kole sme opäť zvládli zápas na výbornú a porazili sme Liptovskú šachovú školu „A“ (6,5-1,5), kde ani jeden z našich hráčov neokúsil trpkosť prehry a po presvedčivom víťazstve sme sa ocitli na prvom mieste. Nasledujúce dvojkolo sme odohrali na domácej pôde s Mladostou Žilina „C“ kde naši hráči podali veľmi kvalitný výkon a zaknihovali sme víťazstvo (5:3) opäť bez prehry našich hráčov. Ako to však býva, po hodoch býva bolenie brucha a nasledujúci zápas s Centrálom Žilina sme nezvládli podľa našich predstáv a prišla prvá a veru nečakaná prehra, keď sme za stavu 3:3 neprijali dve ponúknuté remízy a šťastena sa nám obrátila chrbtom a obidve veľmi dobre rozohraté partie sme nakoniec prehrali. Pravdepodobne zohrala svoju úlohu aj premotivovanosť našich hráčov a snaha o udržanie si prvého miesta a 3 bodového náskoku pred ostatnými účastníkmi ligy. Táto prehra nás odsunula na stále veľmi dôstojné druhé miesto (Bytča dotiahla náš trojbodový náskok avšak mala lepšie skóre) a súťaž pre nás začala týmto pádom od začiatku.

V šiestom kole sme hrali proti

KTK Liptovský Mikuláš a tu sme po „vytriezvení“ z prvej prehry opäť podali zodpovedný výkon a zvíťazili sme vysoko 6:2. Siedme kolo sme cestovali do Liptovskej Ondrašovej, ktorá je už niekoľko rokov účastníkom v tretej lige a bolo nám jasné, že tento zápas bude veľmi náročný. Pisateľ týchto riadkov skomplikoval uvedený zápas hneď v úvode, keď vo veľmi perspektívnej pozícii zle prepočítal variant a zápas sme začínali s prehrou. Táto nečakaná prehra však družstvo o to viac vyburcovala k fantastickému výkonu a v závere sme sa mohli radovať síce z najtesnejšieho víťazstva ale to nám zabezpečovalo stále delenie prvého miesta a šance na postup. V ďalšom kole sme hrali doma proti Turzovke. Na uvedený zápas sme sa zodpovedne teoreticky pripravili a očakávali sme veľmi náročný zápas, z ktorého sme chceli zapísať do tabuľky povinné tri body. Čakalo nás však prekvapenie – súper sa nedostavil a zvíťazili sme kontumачne na všetkých šachovniciach (Turzovka sa nakoniec nezúčastnila ani nasledujúceho zápasu a tak bola vylúčená zo súťaže).

Neubehlo však ani 24 hodín a nám vyhladil vrásky na tvárach remízový výsledok v zápase Bytča proti Tvrdošínu, ktorý nás katalpuloval späť na samostatnú prvú priečku a dva body náskok (pozn. víťazstvo 3 body, remíza 1 bod, prehra 0 bodov) pred Bytčou.

V spomínanom kole sme hrali zápas s Čadcou „C“ a uvedomovali si, že tento zápas nemôžeme podceňovať a v cieľovej páske sme zaknihovali veľmi cenné a dôležité víťazstvo 5:3.

Pred posledným dvojkolom nás teda čakal najnáročnejší zápas pravdy, kde sme potrebovali uhrať minimálne remízu, ktorá by nám zabezpečovala dvojbodový náskok pred Bytčou a v poslednom kole už „iba“ povinne zvíťaziť v Nesluši, ktorá figurovala na ôsmom mieste. Podme však poporiadku...

Aby sme sťažili prípravu našich súperov z Bytče na uvede-

ný zápas, tak sme nominovali veľmi dobre hrajúceho Romana Hrnčiaru z Dolného Kubína. Nakoniec sa tento ťah ukázal ako veľmi správny. Zápas sa pre nás však nezačal vyvíjať moc priaznivo, po troch hodinách hry sme museli kapitulovať na šiestej a siedmej šachovnici a prehrávali sme zrazu 0:2. Potom sme však zažili prvý menší zázrak, keď Ján Tkáčik fantastickým bojovým výkonom dokázal súpera úplne zmiať a podaril sa zapísať prvý a veľmi dôležitý polbod. V zápätí prijal remízovú ponuku v aktívnejšej pozícii výborne hrajúci Miroslav Majer na ôsmej šachovnici a stav sa upravil na 1:3 pre súpera.

Na tretej a štvrtej šachovnici sme však mali veľmi dobre rozohrané pozície a najprv Roman Hrnčiar zvíťazil a v zápätí Juraj Zavarský pretavil svoju pozíciu k zisku dôležitého bodu a stav sa vyrovnal na 3:3. Dráma vrcholila až do úplného záveru ... Slabšie povahy radšej odchádzali mimo hracej miestnosti nakoľko napätá atmosféra by sa dala krájať... V tom sme však zažili šok, keď veľmi dobre hrajúci celú sezónu Željko Banduka prehliadol súperovu kombináciu a stratil dvoch pešiakov. Uvedená pozícia bola natoľko zlá, že ani húževnatý odpor Željka nestačil na udržanie polboda a stav sa otočil na 4:3 v náš neprospech. Ostávala posledná partia na prvej šachovnici kde bolo jasné, že táto partia nemôže skončiť v remízových vodách. To by znamenalo ukončenie nášho sna... Pisateľovi týchto riadkov sa však podarilo po 5-tich hodinách hry súpera prelomiť v koncovke a po elegantnej výhre pomocou zugzwangového motívu (nevýhode ťahu) donútil súpera ku kapitulácii a tým zabezpečil vytúžený štvrtý

bod a záverečný fantastický výsledok 4:4.

Zápas Bytča-ŠK INVESTSPOL Liptovská Štiavnica bol naozaj dôstojným súbojom na 64 poliach dvoch vyspelých kolektívov o postup do druhej ligy.

Posledné kolo sme nastúpili v zostave ako proti Bytči a nebezpečného súpera sme si držali počas celého zápasu „na dištanc“ a pomerne hladko a presvedčivo sme vyhrali (5,5:2,5) a splnili si náš nesmelý sen, ktorý sa stal skutočnosťou...

Počas celej súťaže podávali veľmi kvalitné výsledky domáci hráči **Anton Balala, Ján Tkáčik, Pavol Hlaváč** a aj výborne hrajúci **Miroslav Majer**, ktorí dokázali v rozhodujúcich chvíľach podržať družstvo a nahradiť tak prípadné bodové straty na predných doskách.

Na záver by som sa rád poďakoval všetkým hráčom za vzorový prístup k jednotlivým zápasom počas celej súťaže, ďalej Antonovi Balalovi organizačným pracovníkovi v klube za jeho obetavú prácu počas celej sezóny. Poďakovanie patrí starostovi obce Dušanovi Laukovi, ktorý nám umožnil odohrať uvedenú súťaž v priestoroch Obecného úradu, kde sú vytvorené veľmi vhodné podmienky pre tréningový proces a aj samotnú hru.

Osobitné poďakovanie patrí **Ing. Pavlovi Hlaváčovi**, ktorý vytvoril ideálne podmienky pre všetkých hráčov v klube a zároveň mu patrí vďaka aj k tomu, že dokázal odohrať celú súťaž napriek pracovnému vyťaženiu a bol **neodmysliteľnou súčasťou** nášho družstva.

Liptovská Štiavnica vitaj v druhej lige!

Bodové zisky našich hráčov

	hráči	počet zápasov	výhry	remízy	prehry	body
1.	Jaromír Bednář	11	7	2	2	8
2.	Željko Banduka	8	6	-	2	6
3.	Roman Hrnčiar	4	3	-	1	3
4.	Radovan Dibala	9	3	5	1	5,5
5.	Juraj Zavarský	11	3	7	1	6,5
6.	Ján Tkáčik	10	4	4	2	6
7.	Juraj Piecka	3	1	2	-	2
8.	Anton Balala	11	5	5	1	7,5
9.	Pavol Hlaváč	10	3	4	3	5
10.	Miroslav Majer	11	7	2	2	8

Techniky zdobenia veľkonočných kraslíc

Katarína Pastuchová

Kraslice sú hlavným dekoračným prvkom veľkonočných sviatkov. Zdobíme ich rôznymi spôsobmi od výmyslu sveta. A ako zdobievali kraslice naši starí rodičia? V každej oblasti Slovenska si zaužívali určitú techniku zdobenia. Bolo to hlavne voskovanie, batikovanie, leptanie, vyškrabovanie, oblepovanie, odrôtovanie, menej rozšírené bolo okúvanie, vyrábanie drevených tokárskych vajíčok a fúkanie vajíčok zo skla. Možno Vám niektorá zo spomínaných techník nie je známa, tak si tie najkrajšie opäť pripomeňme.

VOSKOVANIE je pomerne zriedkavá, ale výrazná a pôsobivá technika. Roztopený včelí vosk alebo parafín sa zafarbí anilínovými farbičkami alebo súčasným rozpúšťaním farebných voskových pasteliek. Vosk rozpúšťame v malom hrnčeku

na miernom ohni, musí mať počas nanášania stálu teplotu. Ornamentálne prvky sa na vajíčko nanášajú pomocou špendlíka zapichnutého do varešky, niekedy aj trubičkou či zápalkou. Táto technika bola rozšírená najmä na severovýchodnom Slovensku, v súčasnosti je živá v obciach okresu Prievidza a v Bratislave.

BATIKOVANIE je najrozšírenejšia kraslicová výzdoba. Primerane zohriaty vosk sa nanáša špendlíkom alebo trubičkou na vajíčko, ktoré potom ponoríme do farebného roztoku. Vyzdobené vajíčko mierne nahrejeme a teplou flanelovou handričkou odstránime vosk, čím jeho časť rozotrieme po celom povrchu. Zdobenie takto zároveň fixujeme a ešte viac zvýrazníme farbu. Batikovanie poznáme v niekoľkých obmenách. Môže to byť

biely ornament na farebnom vajíčku, farebný ornament na bielom podklade - tu najprv vajíčko zafarbíme, voskom vyzdobíme, toto môžeme opakovať aj niekoľkokrát v rôznych odtieňoch, a nakoniec vajíčko ponoríme do octovej vody, kým sa nenavoskované časti škrupiny celkom nevybledia. Alebo vytvárame farebné vzory na farebnom vajíčku - tu postupujeme od bledých odtieňov po najtmavšie. Batikovanie bolo rozšírené takmer na celom

Slovensku, viacfarebné batikovanie vyniklo najmä v oblasti Domaníže a Torýsiak.

OBLEPOVANIE - vajíčka sa oblepovali sietinou - dužinou močiarnnej trávy, jačmennou alebo ovsenou slamou, textilom, vlnou. Sietina sa pripravuje skoro na jar alebo v jeseni, keď je tráva už dobre

vyzretá. Steblo sa rozštiepi nechťom alebo ostrým predmetom, dužina sa opatrne vyberie. Dužinu nalepame riedkym cestom, škrobom alebo pomocou bieleho kancelárskeho lepidla. Farebnú sietinu získame ponorením do vlašného farebného roztoku, kde ju necháme až do získania požadovaného odtieňa. V niektorých oblastiach sa časti vajíčka pod sietinou ešte oblepovali farebnými saténovými stuhami. Toto zdobenie bolo rozšírené v oblasti Selca, Slovenského Grobu a Gbeliec. Jačmenná a ovsená tráva sa pripravuje namáčaním vo vode. Po jej zmäknutí sa nožom po-

zdĺžne rozreže, buničina sa nožikom odstráni a slama sa dorovna vyhladí. Ak je slama pred strihaním suchá, handričkou

sa zľahka navlhčí. Nožnicami vystrihujeme jednotlivé motívy - štvorce, obdĺžniky, kosoštvorce, pásy, kolieska a iné geometrické útvary, pomocou špendlíka, pinzety a lepu ich matnou stranou nalepame na vajíčko. Slamou sa oblepalo na západnom a južnom Slovensku, krásne kraslice pochádzajú zo Streženíc, ale aj z Bratislavy.

VYŠKRABOVANIE - na zafarbených vajíčkach sa ostrým predmetom - zalomeným špicom nožika, ostrým trojbokým pílnikom, ihlou, šidlom vyškrabujú rôzne ornamentálne motívy v podobe krátkych čiaročiek. Obrysy rôznych ornamentov a časť ozdobných motívov sa vyškrabujú dobiela, vnútorné časti iba čiastočne, čím vznikne charakter rytiny. Vyškrabovaním sa zdobili vajíčka v oblastiach západného Slovenska, v súčasnosti sa táto technika

zachovala v oblastiach Batizoviec, Mengušoviec a Gerlachova.

LEPTANIE bolo rozšírené najmä v oblastiach z bohatými výšivkami. Na zafarbené vajíčko sa leptadlo nanáša zápalkou, špeciálnym perom s ryhami alebo

brkom. Ako leptadlo použijeme ocot, šťavu z kyslej kapusty, kyselinu dusičnú alebo soľnú. Na zafarbenom vajíčku tak dosiahneme biely ornament. V súčasnosti táto technika prežíva v okrese Rožňava a Bratislava-vidiek.

Riešenie z čísla 4/2012:

Osemsmerovky: A: **Dôležitá vec je neprestať sa pýtať.** (A. Einstein). B: Mlčanie je znak súhlasu, **alebo toho, že vás nik nepočúva.**

Výhercovia: 5 € získavajú: Martin Omasta - Liptovská Štiavnica, Júlia Guráňová - Liptovská Štiavnica.

Výhru si môžu vyzdvihnúť na Obecnom úrade.

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

Evidované na MK SR pod ev. č. EV 3111/09 (ISSN 1338-9343)

Šéfredaktor a DTP: RNDr. Dušan Dírér. Redakčná rada: Mgr. Katarína Kačalková, Dušan Lauko.

Vydáva obec Liptovská Štiavnica jedenkrát štvrtročne. Adresa: Obecný úrad Liptovská Štiavnica, Hlavná 39/53, IČO 00 315 427,

web: <http://toito.liptovskastiavnica.sk>

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafiky vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a uverejnenie článkov. Uzavierka príspevkov nasledujúceho čísla: 12. 6. 2013.